

Становище

от проф. Стефка Делимитрева, д.б., Медицински университет - София

относно

дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен Доктор

на тема:

Изследване на имуномодулиращия цитокин IL-10 в кръвната рециркулация и на майчино-феталната граница при нормална и патологична бременност

Докторант: БОРЯНА ПЕТКОВА, Българска Академия на Науките, Институт по Биология и Имунология на Размножаването „Акад. Кирил Братанов”

Научна специалност „Имунология”, шифър 01.06.23

Научен ръководител: доцент Цветелина Орешкова, д.б., Институт по Биология и Имунология на Размножаването „Акад. Кирил Братанов”

Научна актуалност на дисертационния труд

Оценявам високо актуалността на проблема, който е обект на представената дисертация.

Изследването касае имунологичните механизми, участващи в поддържането на връзката между майчиния организъм и алогения фетус, по-конкретно промените на нивата на един от имуномодулаторните цитокини в циркулация и децидуа, при нормална и патологична бременност, както и възможността тези промени да служат като прогноза за изхода от бременността.

Обща структура на дисертационния труд

Във въведението накратко е обяснено значението на интерлевкин 10 за нормалния ход на бременността чрез контрол на имунната толерантност към плода, развитието на плацентата и връзката трофобласт-децидуална строма в норма и патология.

Литературният обзор систематично и с добре дозирана подробност разглежда клетъчните механизми на имплантирането на ембриона в ендометриума, формирането на плацента и ролята на имунните реакции за успешния ход на бременността. Особено внимание се обръща на промяната в контрола на имунните реакции по време на бременността. Обобщено е участието на различните типове имунни клетки в последователните стадии на бременността, както и молекулните взаимодействия, осигуряващи имунна толерантност на алогения фетус. Разгледана е връзката между променящите се хормонални нива и параметрите на средата на децидуата. Главен фокус на литературния обзор е функцията на интерлевкин 10 (IL-10) като модулатор на имунния отговор по време на бременността, както и участието му при имплантацията и плацентацията.

Формулираната работната хипотеза на дисертацията се аргументира с факта, че данните относно връзката между промяната в концентрацията на IL-10 в периферната циркулация и децидуата от една страна, и нарушенията в хода на бременността от друга, са противоречиви и несистематизирани до момента.

Целта на дисертацията е добре дефинирана. За изпълнението ѝ са предвидени 5 задачи.

Материалите и методите са стриктно описани и прегледно представени чрез схеми. Използван е богат набор от молекулно-биологични и микроскопски техники: клетъчно култивиране, ELISA, обратна транскрипция, Real Time PCR, имунофлуоресценция, електрохемилюминесцентен анализ, както и статистически и графични похвати.

Резултатите и дискусията са представени заедно. Изследвани са нивата на IL-10 в кръвната плазма в хода на бременността и при настъпване на спонтанен аборт. За да се установи локализацията на основния източник на IL-10 по време на бременността и при спонтанен аборт, е анализирана на генната експресия на IL-10 в периферни моноцити и децидуа. За прецизиране на резултатите, получени за различните децидуалните клетъчни популации, експресиращи IL-10, са приложени микроскопски имунофлуоресцентни техники.

В края на труда резултатите са обобщени в пет извода.

Формулирани са два приноса на дисертацията. И двата се отнасят до потенциалните възможности за използване на нивата на интерлевкин 10 като прогностичен маркер за хода на бременността: плазменото му ниво – за оценка на риска от спонтанен аборт, а експресията му при *in vitro* децидуализация на стромални клетки – като маркер за рецептивност на ендометриума.

Научни публикации и научни форуми във връзка с дисертационния труд

Резултати, свързани с дисертацията, са публикувани в две статии – една в „Доклади на БАН“ и една в „Репродуктивно здраве“. Данни от работата на докторантката са представени на четири научни форума.

Автореферат

Авторефератът представя адекватно работата по дисертационния труд.

Моето заключение е, че представената ми за оценка работа представлява завършено научно изследване на актуален проблем с ясно поставени задачи, решени с адекватни методи, и резултати, които са основа на ясно формулирани изводи.

Ще гласувам за това, на докторантката Боряна Петкова да бъде присъдена образователна и научна степен Докткор по биология. Препоръчвам на уважаемите си колеги от научното жури също да гласуват положително.

София, 12 10 2018г.

Подпис:

